

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. spalio 3 d.
(OR. en)

12990/22

SOC 531
EMPL 364
ECOFIN 939
EDUC 331

PRANEŠIMAS DĖL „I/A“ PUNKTO

nuo:	Užimtumo komiteto
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui (COREPER I) / Tarybai
Dalykas:	Pagrindinės Užimtumo komiteto gairės, grindžiamos Metine užimtumo rodiklių ataskaita ir Užimtumo rodiklių apžvalga – Pritarimas

Delegacijoms pridedamos pagrindinės Užimtumo komiteto (EMCO) gairės, grindžiamos Metine užimtumo rodiklių ataskaita ir Užimtumo rodiklių apžvalga (URA), siekiant, kad 2022 m. spalio 17 d. Taryba joms pritartų.

Visa Metinė užimtumo rodiklių ataskaita pateikiama dok. 12990/22 ADD 1.

Užimtumo rodiklių apžvalga pateikiama dok. 12990/22 ADD 2.

Pagrindiniai iššūkiai užimtumo srityje. Pagrindinės Užimtumo komiteto (EMCO) gairės, grindžiamos 2022 m. Metine užimtumo rodiklių ataskaita ir Užimtumo rodiklių apžvalga

1. Užimtumo komitetas, vadovaudamasis SESV 150 straipsniu jam suteiktais įgaliojimais, parengė Tarybai skirtą metinę užimtumo padėties Europos Sąjungoje apžvalgą. Ši apžvalga grindžiama 2022 m. Užimtumo rodiklių apžvalga (URA¹), parengta siekiant stebėti pažangą siekiant tikslo, ir nustatyti pagrindinius iššūkius užimtumo srityje bei teigiamus darbo rinkos rezultatus visoje ES ir kiekvienoje valstybėje narėje.
2. Į 2022 m. URA pirmą kartą įtraukiami pagrindiniai ES 2030 m. tikslai užimtumo ir suaugusiųjų mokymosi srityse (juos Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plane pasiūlė Europos Komisija ir 2021 m. gegužės mėn. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime ir 2021 m. birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikime palankiai įvertinimo ES vadovai) ir susiję valstybių narių nustatyti nacionaliniai tikslai (jie buvo aptarti su Komisijos tarnybomis ir pateikti 2022 m. birželio mėn. EPSCO tarybos posėdyje). Įtraukus 2030 m. tikslus ir peržiūrėtus socialinių rodiklių suvestinės pagrindinius rodiklius, kuriems pritarė EPSCO taryba 2021 m. birželio mėn. posėdyje, 2022 m. URA redakciją reikėjo šiek tiek pakoreguoti².
3. Atsižvelgdamos į 2022 m. kovo mėn. EPSCO tarybos raginimą³ Užimtumo komitetui ir Socialinės apsaugos komitetui (SAK) tęsti darbą, susijusį su stebėsenos ir lyginamosios analizės sistemų kūrimu ir su tolesniu esamų stebėsenos priemonių derinimu, EMCO ir EMCO Rodiklių grupė toliau svarstys savo stebėsenos priemones.

¹ URA grindžiama bendros vertinimo sistemos (BVS) rezultatais. BVS yra rodikliais grindžiama vertinimo sistema, bendrai parengta Užimtumo komiteto, Socialinės apsaugos komiteto (SAK) ir Komisijos, kuri apima bendras ir konkrečias politikos sritis pagal užimtumo gaires ir kuria siekiama glaustai nustatyti pagrindinius iššūkius ir gerus darbo rinkos rezultatus šiose srityse ir padėti valstybėms narėms nusistatyti prioritetus.

² Be to, kad šių metų URA 2020 m. pagrindinius ir nacionalinius tikslus pakeitė 2030 m. pagrindiniai ir nacionaliniai tikslai, pagrindinis pokytis yra tai, kad įtrauktas 15–29 metų amžiaus grupės nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio (NEET) jaunimo procentas, atsižvelgiant į socialinių rodiklių suvestinės pagrindinius rodiklius ir sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą.

³ Žr. Tarybos dok. 6933/22.

4. Pagrindinės 2022 m. URA išvados apibendrintos 2022 m. Metinėje užimtumo rodiklių ataskaitoje. Jos papildo Užimtumo komiteto atliktos Tarybos konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų ir kitų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimo pagal Europos semestrą daugiašalės priežiūros išvadas.
5. Darbo rinkos, visų pirma kai kuriose valstybėse narėse, 2020 m. dėl koronaviruso pandemijos ir jai suvaldyti reikalingų priemonių patyrė smūgį. Nepaisant to, COVID-19 krizės poveikį darbo rinkai sušvelnino greiti ir ryžtingi politiniai veiksmai valstybių narių ir ES lygmeniu. Iš 2022 m. URA išvadų matyti, kad ekonomikos atsigavimas po COVID-19 krizės buvo stipriai jaučiamas darbo rinkose 2021 m. Tais metais ES tiek darbuotojų skaičius, tiek dirbtų valandų skaičius vėl žymiai išaugo.
6. 20–64 metų amžiaus žmonių ES užimtumo lygis, 2019 m. siekęs 72,7 %, o 2020 m. – 71,7 %, 2021 m. vėl pradėjo didėti ir stabiliai siekia 73,1 % viršydamas iki COVID-19 buvusį lygį. 20–64 metų amžiaus žmonių užimtumo lygis 2021 m. (palyginti su 2020 m.) padidėjo beveik visose valstybėse narėse. Be to, 2021 m. šešiolikoje iš 27 ES valstybių narių 20–64 metų amžiaus žmonių užimtumo lygis pasiekė arba viršijo 2019 m. fiksuotą iki pandemijos buvusį lygį.
7. 27 ES valstybėse narėse 15–64 metų amžiaus žmonių aktyvumo lygis, 2020 m. sumažėjęs 0,9 procentinio punkto (palyginti su ankstesniais metais) ir tais metais siekęs 72,3 %, 2021 m. išaugo iki 73,6 %, daugiausia dėl moterų ir 55–64 metų amžiaus žmonių dalyvavimo darbo rinkoje. Nepaisant to, 15–64 metų amžiaus moterų aktyvumo lygis išliko beveik 10 procentinių punktų mažesnis už to paties amžiaus vyrų aktyvumo lygį.
8. 15–74 metų amžiaus žmonių nedarbo lygis 2021 m. ES sumažėjo 0,2 procentinio punkto ir siekė 7 %. Be to, 2021 m. 15–24 metų amžiaus žmonių ES nedarbo lygis sumažėjo 1 procentiniu punktu ir siekė 16,6 % (tačiau toliau 1 procentiniu punktu viršija 2019 m. lygį). COVID-19 krizės poveikis jaunimui yra palyginti didesnis ir todėl, kad itin daug jaunimo dirba laikiną darbą, o jis buvo ypač paveiktas krizės. Užfiksuota, kad nesimokančių, nedirbančių ir mokymuose nedalyvaujančių (NEET) 15–29 metų amžiaus žmonių dalis ES, kuri 2019 m. siekė 12,9 %, o 2020 m. – 14 %, 2021 m. sumažėjo 0,9 procentinio punkto ir siekė 13,1 %.

9. Liepos mėn. paskelbtoje Komisijos 2022 m. vasaros tarpinėje ekonominėje prognozėje numatoma, kad ES realusis BVP 2022 m. augs 2,7 %, o 2023 m. – 1,5 %. Tai mažesnis augimas nei numatytas gegužės mėn. paskelbtoje 2022 m. pavasario prognozėje, rodantis riziką, kad ekonominė veikla ir infliacija priklausys nuo karo Ukrainoje raidos ir ypač jo poveikio dujų tiekimui į Europą. Remiantis pavasario prognoze numatoma, kad užimtumas ES šiais metais augs 1,2 %, o 2023 m. – 0,7 %, o nedarbo lygis šiais metais ES dar sumažės iki 6,7 %, o 2023 m. – iki 6,5 %. 2022 m. pirmojo ketvirčio užimtumo duomenys yra labai teigiami, tačiau neatspindi karo Ukrainoje poveikio (ar neviseškai jį atspindi). Be to, nuo karo į ES bėgantys žmonės į darbo rinką turėtų patekti tik palaipsniui ir apčiuopiamas poveikis bus matomas tik kitais metais.
10. 2021 m. kovo 4 d. Europos Komisija paskelbė komunikatą dėl Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plano, kuriame išdėstė konkrečius veiksmus, kuriais siekiama toliau įgyvendinti ramsčio principus bendromis valstybių narių ir ES pastangomis atitinkamose jų kompetencijos srityse. Veiksmų plane, *inter alia*, pasiūlyti trys pagrindiniai ES tikslai užimtumo, suaugusiųjų mokymosi ir skurdo mažinimo srityse, kurie turi būti pasiekti iki 2030 m. pabaigos: bent 78 % 20–64 m. amžiaus gyventojų turėtų turėti darbą; bent 60 % visų suaugusiųjų (25–64 m. amžiaus) turėtų kasmet dalyvauti švietimo ir mokymo programose; asmenų, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, skaičius turėtų būti sumažintas bent 15 mln. (palyginti su 2019 m.).
11. Europos Komisija taip pat paragino valstybės nares nusistatyti nacionalinius užimtumo, suaugusiųjų švietimo ir skurdo mažinimo tikslus, apibrėžti savo politikos strategijas ir prisidėti prie bendrų pastangų. Po dvišalių diskusijų su Komisijos tarnybomis ir dviejų daugiašalių diskusijų EMCO ir SAK praėjusiais mėnesiais visos valstybės narės ne vėliau kaip 2022 m. birželio mėn. nusistatė ir pateikė Komisijai nacionalinius tikslus. Šie nacionaliniai tikslai buvo pristatyti ir ministrų aptarti 2022 m. birželio mėn. EPSCO tarybos posėdyje.

12. Valstybių narių pateikti nacionaliniai užimtumo lygio tikslai atspindi apskritai labai gerą užmojų lygį. Dauguma valstybių narių nustatė tikslus, atitinkančius arba viršijančius 78 % iki 2030 m. ES pagrindinį tikslą, todėl, remiantis pateiktais tikslais, pasiekti ES 2030 m. pagrindinį užimtumo tikslą yra įmanoma (nacionalinių tikslų svartinis vidurkis siekia 78,5 %). Apskritai, valstybės narės, kuriose pradinis užimtumo lygis žemas, nustatė platesnio užmojo tikslus, palyginti su jų pradine padėtimi, o tai svarbu siekiant per ateinančią dešimtmetį užtikrinti aukštynkryptę konvergenciją. 2021 m. aštuoniose valstybėse narėse užimtumo lygis jau buvo didesnis už 78 % ES pagrindinį tikslą.
13. Daugelis valstybių narių nusistatydamos nacionalinius tikslus demonstruoja platų užmojų padidinti dalyvavimą suaugusiųjų švietimo veikloje, atsižvelgdamos į iššūkius ir galimybes, atsirandančius dėl žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų. Tai visų pirma pasakytina apie daugelį šalių, kuriose pradinis lygis žemesnis, ir tai skatina aukštynkryptę konvergenciją Sąjungoje. Svarbu pažymėti, kad suaugusiųjų dalyvavimo švietimo veikloje praėjusius 12 mėnesių rodiklių naujausios vertės yra už 2016 m.; jos paimtos iš specialiosios suaugusiųjų švietimo tyrimo ištraukos. 2022 m. kaip naują duomenų šaltinį pradėjus naudoti ES darbo jėgos tyrimą, naujos vertės bus žinomos 2023 m. Dėl šios priežasties kai kurios valstybės narės, nusistatydamos nacionalinius tikslus, laikėsi atsargaus požiūrio. Agregavus pateiktus nacionalinius tikslus (naudojant gyventojų skaičiaus svorius), gauta palyginti nedidelis 2,4 procentinių punktų skirtumas, palyginti su ES lygmens užmoju iki 2030 m. (57,6 % ir 60 %).

14. Kalbant apie valstybių narių teminius prioritetus, 2022 m. URA versijoje nurodoma keletas pagrindinių iššūkių užimtumo srityje. Įgūdžių ir mokymosi visą gyvenimą srityje jie iš esmės yra susiję su įgūdžių neatitiktimi ir negausiu dalyvavimu mokymo veikloje. Kalbant apie švietimo ir mokymo sistemas, pagrindinės problemos – tai švietimo rezultatų priklausomybė nuo socialinės ir ekonominės padėties ir menkas pagrindinių įgūdžių įgijimas. Nustatyta iššūkių dalyvavimo darbo rinkoje srityje, be kita ko, kylančių konkrečioms grupėms. Kai kurioms šalims kyla iššūkių, susijusių su bedarbio pašalpų sistemų veikimu ir (arba) mokesčių ir išmokų sistemų poveikiu dalyvavimui darbo rinkoje (t. y. mažo darbo užmokesčio spąstai, nedarbo spąstai). Pagrindinė problema lyčių lygybės srityje – nuolatinis lyčių užimtumo skirtumas, o svarbiausi profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros srityje spręstini klausimai – priežiūros įstaigų parūpinimas ir jų naudojimas, ir tėvystės poveikis dalyvavimui darbo rinkoje. Kai kurioms valstybėms narėms susirūpinimą tebekelia darbo rinkos segmentacija, iššūkių taip pat nustatyta aktyvios darbo rinkos politikos ir valstybinių užimtumo tarnybų veikimo srityse.
15. Analizėje taip pat nustatytos bendros ES „tendencijos, kurias reikia stebėti“ ir „teigiamos pastarojo meto tendencijos“. Visų pirma, URA pabrėžiama, kad 2020–2021 m. laikotarpiu pastebėta teigiamų pokyčių: 18 valstybių narių išaugo bendras užimtumas; 21 valstybių narių išaugo 20–64 metų amžiaus žmonių užimtumo lygis; 17 valstybių narių padidėjo vidutinio ar aukšto lygio išsilavinimą turinčių suaugusiųjų dalis; 13 valstybių narių daugiau asmenų įgijo tretinį ar lygiavertį išsilavinimą; 22 valstybėse narėse padidėjo dalyvavimas mokymosi visą gyvenimą programose (25–64 metų suaugusių gyventojų, dalyvaujančių švietimo ir mokymo veikloje, procentinė dalis per pastarąsias 4 savaites). Kai kurias iš šių metinių tendencijų patvirtina pokyčių ilgesniu laikotarpiu (per trejus metus) analizė.
16. Tačiau URA taip pat nustatytos kelios neigiamos 2020–2021 m. tendencijos: 13 valstybių narių padidėjo neveiklumas ir darbo ne visą darbo dieną dėl asmeninių ar šeiminių įsipareigojimų dalis; 11 valstybių narių išaugo bedarbių skurdo rizikos lygis ir 11 valstybių narių padidėjo 15–24 metų amžiaus NEET jaunimo dalis.

17. EMCO primena, kad jo horizontaliojoje nuomonėje dėl 2022 m. Europos semestro ciklo, skirtoje 2022 m. birželio mėn. EPSCO tarybai, pažymima, kad gegužės 23 d. Komisijos priimto 2022 m. pavasario dokumentų rinkinio paskelbimas yra sveikintinas grįžimas prie visapusiško Europos semestro, įskaitant šalių ataskaitas ir valstybėms narėms pateiktas konkrečioms šalims skirtas nefiskalines rekomendacijas (KŠSR). Tačiau KŠSR skaičius EPSCO tarybos kompetencijai priklausančiose srityse, pavyzdžiui, susijusių su užimtumo problemomis, yra mažesnis nei ankstesniais semestro ciklais. EMCO pripažįsta, kad tai atspindi išsamų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, parengtą pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (EGADP), pobūdį.
18. Kalbant apie užimtumą, pavasario dokumentų rinkinyje buvo 7 KŠSR dėl švietimo ir įgūdžių, kurios yra ypač svarbios siekiant spręsti įgūdžių trūkumo ir neatitikties problemas ir užtikrinti integracinį ir tvarų augimą laikotarpiu po COVID ir atsižvelgiant į poreikį užtikrinti teisingą žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas. Dėmesys taip pat skirtas teisingumui mokesčių srityje (5 KŠSR), kuriuo gali būti remiamas įtraukėnis ir tvaresnis augimo modelis ir mažinamos paskatos nedirbti, taip pat integracijai į darbo rinką ir dalyvavimui joje, be kita ko, didinant lyčių lygybę (3 KŠSR) ir tęsiant pažeidžiamiausių grupių integraciją (3 KŠSR), taip pat sprendžiant darbo rinkos segmentacijos problemą (2 KŠSR). Be to, buvo pasiūlytos dvi KŠSR dėl veiksmingo socialinio dialogo gerinimo, į politikos formavimą aktyviau įtraukiant socialinius partnerius, tačiau nepasiūlyta jokių konkrečių rekomendacijų dėl jaunimo užimtumo ar darbo užmokesčio ir darbo užmokesčio nustatymo. Į pavasario dokumentų rinkinį taip pat įtrauktos horizontaliosios nuorodos dėl būtinybės patenkinti neatidėliotinus iš Ukrainos bėgančių žmonių poreikius – paminėta 2022 m. kovo mėn. pradėta taikyti Laikinosios apsaugos direktyva. 2022 m. birželio mėn. EPSCO taryba patvirtino KŠSR užimtumo ir socialinės politikos aspektus. 2022 m. konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas Taryba priėmė 2022 m. liepos mėn.
19. EMCO neseniai atliktas daugiašalės priežiūros darbas rodo, kad valstybės narės atliko reformas visose politikos srityse, kurios URA nurodytos kaip prioritetinės, tačiau tebėra problemų, kaip pabrėžiama ir 2022 m. KŠSR.

20. Valstybės narės nustatė arba planuoja nustatyti priemones, kuriomis būtų stiprinama kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo politika, skaitmeninis mokymas, plečiama parama nepalankioje padėtyje esančioms ir pažeidžiamoms grupėms ir didinamas VUT dirbančių darbuotojų skaičius. Reikėtų tinkamai parengti naujus aktyvios darbo rinkos politikos įgyvendinimo modelius, be kita ko, siekiant užtikrinti integruotą paramą labiausiai nuo darbo rinkos nutolusiems asmenims. Be to, daugelyje valstybių narių vis dar sudėtinga vykdyti informavimo veiklą pasiekti kai kurias grupes (įskaitant žemos kvalifikacijos darbuotojus, moteris, jaunimą ir vyresnio amžiaus darbuotojus) ir daugelis valstybių narių, siekdamas geriau pagrįsti politikos formavimą, taip pat turi stiprinti savo aktyvios darbo rinkos politikos stebėsenos ir vertinimo sistemas.
21. Krizė iš esmės nepakeitė pagrindinių darbo rinkos segmentacijos, kuri dažnai daro poveikį nepalankioje padėtyje esančioms grupėms, tendencijų. Krizės įkarštyje daugiausia darbo vietų prarado laikinieji darbuotojai, nes jie yra mažiau apsaugoti nuo ekonominių sukrėtimų. Daugelyje valstybių narių ne savo noru laikinai dirbančių darbuotojų dalis tebėra didelė (nors ir mažėja dėl krizės poveikio), o laikinųjų arba netipinių darbo sutarčių keitimo neterminuotomis sutartimis procentas tebėra labai žemas, o tai rodo, kad esama struktūrinių kliūčių, trukdančių asmens statuso pokyčiams darbo rinkoje. Keliose valstybėse ekonomiškai priklausomų savarankiškai dirbančių asmenų dalis tebėra didelė ir tam reikia skirti ypatingą dėmesį. Veiksmingi užimtumo apsaugos teisės aktai tebėra vienas iš pagrindinių elementų siekiant užkirsti kelią standartinio ir netipinio užimtumo reglamentavimo skirtumams arba juos sumažinti ir spręsti segmentacijos problemą. Tai taip pat svarbu kalbant apie naujas darbo formas, pavyzdžiui, darbą skaitmeninėse platformose; tinkamas šių formų reglamentavimas yra svarbus siekiant užtikrinti tinkamas darbo sąlygas.
22. Kalbant apie darbo jėgos apmokestinimą, krizės kontekste valstybės narės koregavo darbo jėgos mokesčius ir paskatas, kad padidintų pažeidžiamų grupių dalyvavimą darbo rinkoje. Kai kuriose valstybėse narėse darbo jėgai tenkanti mokesčių našta buvo labai sumažinta, visų pirma mažas ir vidutines pajamas gaunantiems asmenims, kai kuriais atvejais – vykdyti visapusiškas mokesčių sistemų reformas. Kai kurios valstybės narės taip pat pranešė apie pažangą, padarytą mažinant paskatas nedirbti antriesiems šeimoje uždirbantiems asmenims, susijusias su mokesčių ir išmokų sistemų ypatumais.

23. Atsigavimo po pandemijos aplinkybėmis, nepaisant neigiamos ekonominės perspektyvos, susijusios su karo Ukrainoje poveikiu, Europos darbo rinkos susiduria su didėjančiu darbo jėgos trūkumu ir įgūdžių neatitiktimi. Reaguodamos į tai, valstybės narės suintensyvino pastangas skatinti įgūdžių ugdymą įvairiais švietimo ir mokymo sistemų etapais, ypatingą dėmesį skirdamos skaitmeniniams įgūdžiams. Daugelis valstybių narių patvirtino arba šiuo metu tvirtina plataus masto profesinio rengimo ir mokymo reformas, be kita ko, siekdamos profesinį rengimą ir mokymą integruoti į visapusiškesnę su darbo rinkos poreikiais suderintą suaugusiųjų švietimo sistemą. Be to, priimtose priemonės profesinio rengimo ir mokymo lankstumui didinti, pavyzdžiui, stiprinant jo moduliškumą.
24. Dėl žemo suaugusiųjų dalyvavimo švietimo ir mokymo programose reikės atnaujinti pastangas, atsižvelgiant į susijusį ES 2030 m. tikslą. Dalyvavimo mokymosi ir mokymo programose kliūtys apima motyvacijos trūkumą, finansinius suvaržymus, taip pat mokymo laiko derinimo su darbu ir privačiu gyvenimu sunkumus. Valstybės narės vykdo reformas šioje srityje, kai kurios iš jų turi labai išsamią ir ilgalaikę viziją. Daugumoje valstybių investicijos į skaitmeninę struktūrą pastaraisiais metais leido padidinti nuotolinio mokymosi galimybes. Kitais atvejais įdiegti mikrokredencialai arba modulinis mokymas. Kitos valstybės narės naudoja finansinėmis paskatomis, be kita ko, individualiųjų mokymosi sąskaitų forma, kad paskatintų suaugusiuosius naudotis mokymosi galimybėmis. Daugelis valstybių narių taip pat didina mokymo galimybes dirbantiems žmonėms, ypač tiems, kuriems gresia atleidimas.
25. Kalbant apie mokyklinį ugdymą, toliau įgyvendinant priemones, kurių jau imtasi COVID-19 pandemijos metu, investuojama į skaitmeninės infrastruktūros ir skaitmeninių priemonių stiprinimą. Pirmenybė taip pat teikiama paramos palankių sąlygų neturintiems besimokantiems asmenims didinimui, taip pat švietimo ir mokymo sistemų kokybės ir įtraukumo didinimui, nors vis dar reikia dėti daugiau pastangų, kad būtų visapusiškai įgyvendintos struktūrinės švietimo reformos. Kai kurios valstybės narės vis dar susiduria su dideliais sunkumais, susijusiais su švietimo rezultatais, kurie pasireiškia žemu pagrindinių įgūdžių lygiu ir nelygybe.

26. Reaguodamos į neproporcingą COVID-19 krizės poveikį jaunimui, valstybės narės išlaikė tvirtą politinį įsipareigojimą įgyvendinti sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą (JGI). Tačiau vis dar yra sunkumų. Krizės padariniai jaunimui, ypač pažeidžiamiausiems jaunuoliams, rodo, kad svarbu užmegzti ryšius su neaktyviais ir pažeidžiamais NEET jaunuoliais. Bendrai sutariama, kad svarbu taikyti prevencinį požiūrį mažinant mokyklos nebaigusį asmenų skaičių ir neaktyvumą. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas neaktyvioms moterims, taip pat atokiose ar kaimo vietovėse gyvenantiems NEET jaunuoliams ir jaunuoliams, kurie susiduria su įvairiomis socioekonominėmis kliūtimis. Daugumoje šalių pagerėjo pagal Jaunimo garantijų iniciatyvą teikiamų pasiūlymų kokybė ir pastebėti geri rezultatai, susiję su tuo, kad jais naudojantis galima pasiūlyti jaunimui stabilų darbą. Tačiau kai kuriose valstybėse narėse susirūpinimą tebekelia „pakartojimo“⁴, susijusio su Jaunimo garantijų iniciatyva, procentas.
27. Daugelyje Europos šalių vis dar sunku didinti moterų dalyvavimą darbo rinkoje, be kita ko, padidinti jų darbo valandų skaičių ir sumažinti lyčių užimtumo skirtumus. Didelis tėvystės ar priežiūros pareigų poveikis moterų darbo jėgos pasiūlai daugumoje ES šalių rodo, kad ribotas ikimokyklinio ugdymo bei priežiūros ir ilgalaikės priežiūros įstaigų prieinamumas yra viena iš pagrindinių kliūčių, trukdančių sukurti lyčių požiūriu labiau subalansuotą darbo rinką. Visų pirma, nors priemonės, skirtos dalyvavimui ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemoje didinti ir jų kokybei gerinti, buvo plačiai sustiprintos visoje Europoje (todėl ES, imant vidurkį, pasiekė Barselonos tikslus), ne vienoje valstybėje narėje jaunesnių nei 3 metų amžiaus vaikų dalyvavimas oficialios vaikų priežiūros programose tebėra labai menkas. Atsižvelgiant į tai, kad gyventojai senėja, ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtra yra naujas iššūkis, apimantis ne tik siekį didinti moterų dalyvavimą darbo rinkoje.

⁴ Šiame kontekste „pakartojimas“ reiškia tai, kad jaunimas po kelis kartus pakartotinai dalyvauja Jaunimo garantijų iniciatyvos programose.

28. EMCO socialinio dialogo ir socialinių partnerių dalyvavimo apžvalgoje pabrėžiama, kad svarbu užtikrinti esminį socialinio dialogo vaidmenį ir neapsiriboti vien formaliu procesu, kai tai susiję su konsultacijomis su socialiniais partneriais ir jų dalyvavimu. Kai kuriose šalyse vis dar reikia spręsti įstaigų, kuriose vyksta konsultacijos, susiskaidymo problemą ir, svarbiausia, užtikrinti tinkamą atstovavimą visiems socialiniams partneriams ir pilietinės visuomenės organizacijoms.
29. EMCO laikosi nuomonės, kad Europos semestras tebėra veiksminga koordinavimo priemonė tvariam ir integraciniam ekonomikos augimui, konkurencingumui, užimtumui, įgūdžiams ir tinkamai socialinei apsaugai bei įtraukčiai skatinti, visų pirma atsižvelgiant į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir demografinį pokytį, taip pat po COVID-19 pandemijos ir dabartinėmis precedento neturinčiomis geopolitinėmis aplinkybėmis, kurias sukėlė Rusijos invazija į Ukrainą.
30. 2023 m. Europos semestro ciklo metu turėtų būti toliau sprendžiami dabartiniai ir būsimi darbo rinkos uždaviniai, be kita ko, susiję su dabartinėmis geopolitinėmis aplinkybėmis ir neaiškia makroekonominė perspektyva, kartu remiant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Kaip nurodoma URA, norint pasiekti pagrindinius tikslus iki 2030 m., reikia spręsti struktūrines problemas dalyvavimo darbo rinkoje ir aktyvios darbo rinkos politikos, švietimo, įgūdžių ir mokymosi visą gyvenimą, mokesčių ir išmokų sistemų veikimo, lyčių lygybės, profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros ir darbo rinkos segmentacijos srityse.